
FOLKETINGET

Europaudvalget, Miljø- og Fødevareudvalget

EU-konsulenterne

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 19. juni 2017

Kontaktperson:

Julia Ballaschk (3655)

Brexit: Konsekvenser for landbrug og fødevarerindustrien i UK

Sammenfatning

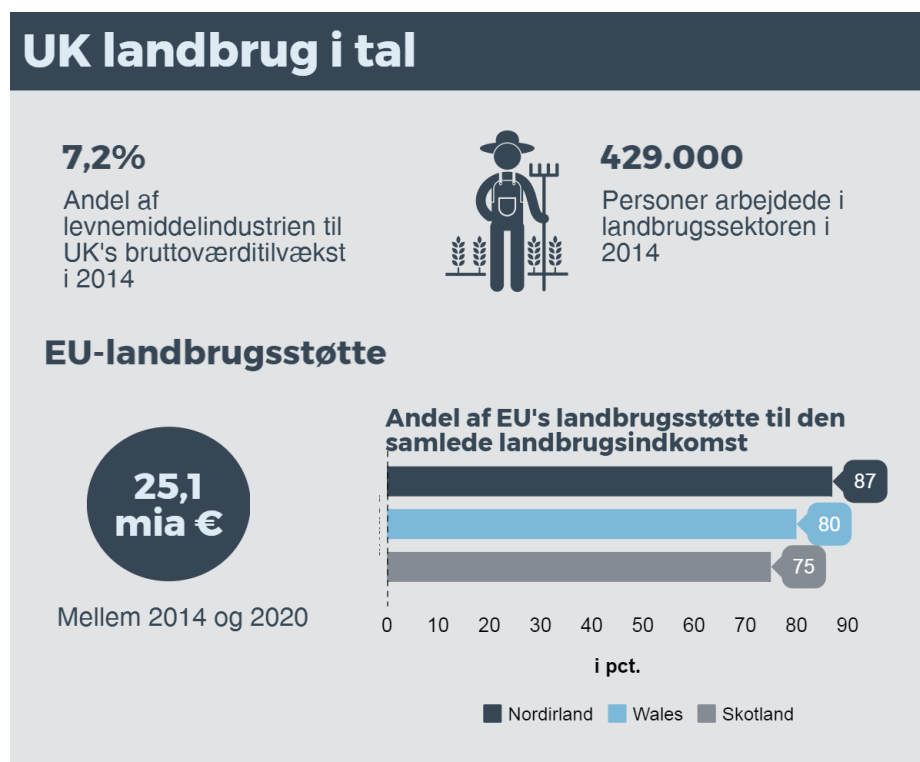
EU's fælles landbrugspolitik har spillet en vigtig rolle i reguleringen og finansieringen af den britiske landbrugs- og fødevarerindustri. Med UK's udtrædelse af EU bortfalder landbrugsstøtten til landmænd og til struktursvage regioner. Samtidig åbner Brexit også muligheder i forhold til deregulering og afbureaukratisering.

Derudover er EU leverandør af udenlandsk arbejdskraft til UK og har forhandlet stor set alle frihandelsaftaler, der danner grundlag for eksport- og import af landbrugsvarer. UK skal derfor i sin kommende migrationspolitik tage særligt hensyn til landbrugssektorens behov og forhandle en frihandelsaftale på plads med EU. Derudover vil WTO komme til at spille en betydeligt større rolle i den fremtidige britiske landbrugspolitik.

Storbritanniens udtrædelse af EU har sat et større udredningsarbejde i gang i det britiske Underhus og Overhus. Både Overhusets og Underhusets Europaudvalg såvel som fagudvalg holder eksperthøringer og udgiver en række rapporter om forskellige aspekter af Brexit. I starten af maj har Overhusets

Europaudvalg offentliggjort en stor rapport om Brexits betydning for den britiske landbrugs- og fødevarerindustri.¹ Rapporten er baseret på en række høringer af eksperter og repræsentanter af landbrugs- og fødevarerindustrien.

Den foreliggende EU-note sammenfatter de vigtigste konklusioner af rapporten i forhold til Brexits betydning for landbrugsstøtten, arbejdskraft og udsigter til handel.

EU's fælles landbrugspolitik og UK

Den fælles landbrugspolitik har gennem regulering og finansiel støtte spillet en fundamental rolle for den britiske landbrugspolitik, siden UK blev medlem af det daværende EF. Mens mange britiske landmænd især yderområderne er økonomisk afhængige af landbrugsstøtten, har landbrugs- og fødevarerindustrien tit kritiseret den fælles landbrugspolitik for at pålægge for mange bureaukratiske byrder og for at være for ufleksibel.

¹ House of Lords, European Union Committee: "Brexit: agriculture" HL Paper 169. Rapporten kan downloades [her](#)

UK uden landbrugsstøtte: perspektiver

Det britiske Overhus mener, at Brexit er en mulighed for regeringen for at evaluere ikke kun størrelsen på landbrugsstøtten, men også formålene og strukturen. Overhuset foreslår, at der oprettes enklere systemer, der støtter landlige områder, innovation og teknologi (søjle 2) frem for at yde direkte støtte til landmændene (søjle 1).

Internationale begrænsninger

Der kunne dog opstå vanskeligheder i forhold til UK's medlemskab i WTO, da WTO begrænser nationale landbrugsstøttemekanismer. UK er stadig omfattet af EU's gule boks og det såkaldte aggregerede mål for støtte, der fastlægger den maksimale mængde af nationale støttemekanismer.

WTO og landbrugsstøtte

Det er EU-Kommissionen, der forhandler i WTO på vegne af alle medlemslande. I landbrugsaftalen er der aftalt en reduktion af støtteformene, som er differentieret i henhold til deres karakter.

"Den gule boks"

Omfatter støttemekanismer, der påvirker produktionen og handlen. EU har fastlagt et maksimalt beløb (aggregerede mål for støtte, AMS) medlemslandene må give. Alt støtte over det beløb kan sanktioneres af de andre medlemslande

"Den grønne boks"

Omfatter støttemekanismer, der ikke påvirker produktionen og handlen, som f.eks. miljøstøtteprogrammer. Alt støtte i denne boks er undtaget fra WTO's reduktionsforpligtelser.

De Minimis

Alle WTO-medlemslande må udelukke støtte fra AMS, hvis beløb er lavere end 5 pct. af værdien af det pågældende produkt (specifik støtte) eller den samlede landbrugsproduktion (ikke-specifik støtte).

Efter udtrædelsen er UK nødt til at forhandle egne nationale landbrugsstøttemekanismer med WTO og alle WTO-medlemslande. Overhuset vurderer, at den grønne boks ikke vil kunne dække alle nationale støtteformer, og at det er uklart, om UK kan få en andel af EU's tidligere AMS. Mens UK har mulighed for at forhandle støtte gennem de minimis-bestemmelserne, er der uenighed om, hvorvidt det nuværende støtteniveau kan opretholdes.

Wales, Skotland og Nordirland

Der er stor forskel i UK på, hvor afhængige landmændene er af EU's landbrugsstøtte. F.eks. udgør EU's landbrugsstøtte 87 pct. af landmændenes samlede indkomst i Nordirland (se grafik 1). Overhuset vurderer, at der både

er brug for en overgangsperiode for landmændene og for et tæt samarbejde mellem de nationale regeringer om fordelingen af fremtidige støtte midler.

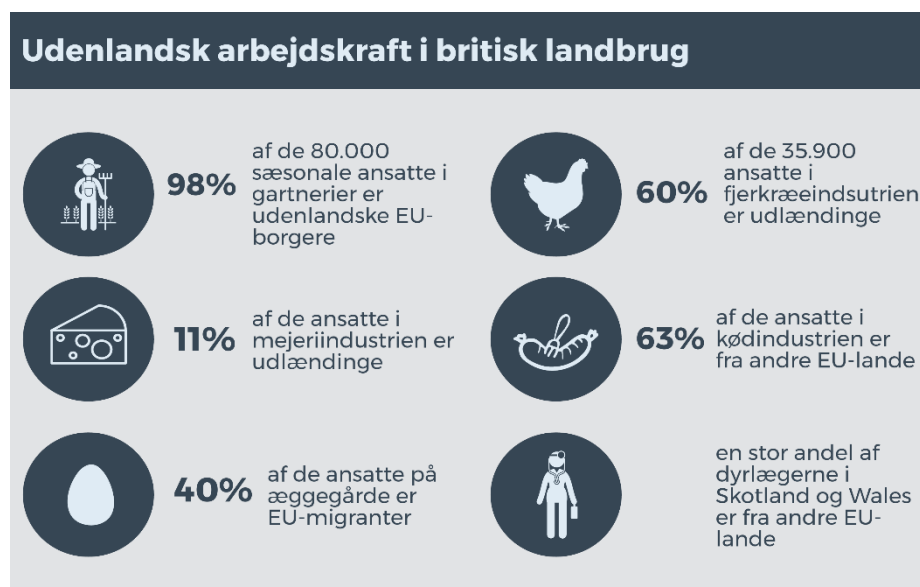
UK uden EU-regulering på landbrugsområdet

Ifølge Overhuset er Brexit en vigtig mulighed for at erstatte elementer af EU's landbrugspolitik, der er bureaukratiske, ineffektive eller ikke passer til UK's behov. Overhusets rapport nævner bl.a. EU's regler om flere afgrøder, som også er blevet kritiseret af danske landmænd og den danske landbrugsindustri. Derudover er Brexit en mulighed for at skifte til en mere risikobaseret tilgang på pesticidområdet frem for EU's præventive tilgang.

Derimod ønsker hverken landbrugsindustrien eller miljøorganisationer, at UK ændrer reglerne på dyrevelfærdsområdet.

Briternes mulighed for at ændre reglerne på landbrugsområdet er dog begrænset af indholdet af en fremtidig handelsaftale med EU. For at få adgang til det europæiske marked vil UK være nødt til at bringe britiske standarder og regler i overensstemmelse med EU-reglerne. Hvor stort råderummet for nationale særregler reelt bliver, er derfor uvist.

Arbejdskraft i landbrugssektoren efter Brexit

UK's landbrugs- og fødevarerindustri er i høj grad afhængig af arbejdskraft fra resten af EU. Det skyldes bl.a. den demografiske udvikling og problemer med

at rekruttere britisk arbejdskraft, der er villig til at arbejde under de delvis hårde vilkår i landbrugs- og fødevareindustrien.²

Industrien lægger derfor stor vægt på, at regeringen prioriterer at afklare, hvilke rettigheder EU-migranter vil have i forbindelse med at arbejde og bo i UK. Ifølge rapporten oplever den britiske landbrugsindustri allerede presset i forbindelse med rekrutteringen af udenlandsk arbejdskraft på grund af det fallende pund og voksende usikkerhed.

Fremtidig migrationspolitik

Rapporten fremhæver, at især land- og fødevareindustrien er stærkt afhængige af arbejdskraft, der bliver betragtet som ufaglært i forbindelse med visumsansøgninger. Derfor ønsker industrien, at der indføres et system, der skelner mellem stillinger, der er svært at besætte, frem for et system, der fokuserer på traditionelle uddannelserne.

Ifølge rapporten skal en fremtidig migrationspolitik derudover fokusere på både sæsonbestemte og permanente arbejdstilladelser for at sikre overlevelsen af den britiske landbrugs- og fødevareindustri.

International handel efter Brexit³

EU står for 80 pct. af den samlede britiske landbrugseksport. Over 90 pct. af handlen med tredjelande foregår gennem EU-frihandelsaftaler.

En frihandelsaftale med EU

Overhuset forventer, at UK som nettoimportør vil stå i en stærkt i forhandlingerne om en aftale vedrørende landbrugsprodukter. At opnå toldfri handel med EU skulle derfor have højeste prioritet for regeringen. Overhuset fremhæver derudover, at det er vigtigt at opnå mest muligt harmonisering i forhold til standarder for at undgå dyre og langvarige godkendelsesprocedurer.

Især i forhold til handlen mellem Irland og Nordirland er det vigtigt at forhindre genindførslen af grænsekontrol eller told, da det kunne føre til grænsesmugleri.

² Flere informationer om landbrugsindustriens vanskeligheder med at rekruttere arbejdskraft kan findes i Underhusets Miljø-, Fødevare- og Landbrugsudvalgets rapport "Feeding the nation: labour constraints" (april 2017), som kan downloades [her](#).

³ Underhuset har udgivet en udførlig analyse af Brexits betydning for de fremtidige handelsrelationer. Analysen kan downloades [her](#).

UK og WTO

Hvis UK og EU ikke når at forhandle en frihandelsaftale, gælder WTO's almindelige handelsregler for UK. Som beskrevet ovenfor vil UK være nødt til bl.a. at forhandle sine egne nationale landbrugsstøttemekanismer med WTO. Til gengæld vil UK kunne forhandle sine egne toldsatser. EU's toldsatser er relativt høje – f.eks. er tolden på mejeriprodukter i gennemsnit på 54 pct. UK har teoretisk mulighed for at sænke toldsatserne og dermed reducere priser for konsumenterne.⁴

Lavere toldsatser vil til gengæld kunne presse den britiske landbrugs- og fødevareindustri.

Nye markeder

Brexit kan også være en chance for UK at åbne nye markeder eller udnytte det britiske marked bedre. Som EU-medlem har UK præferenceaftaler med en række tredjelande, og Overhuset tvivler på, at disse aftaler kan opretholdes. Det burde derfor være en prioritet for regeringen at forhandle, at disse aftaler kan opretholdes som overgangsordning.

Der er en vis bekymring fra landbrugsindustrien og fra konsumenternes side over, at en åbning af det britiske marked kan føre til en tilstrømning af billige produkter, der kan forværre konkurrencevilkårene for industrien eller presse regeringen til at sænke britiske kvalitetsstandarder.

Overhuset vurderer derfor, at regeringens ønske om at etablere UK som en global leder på frihandelsområdet, kan være vanskeligt at bringe i overensstemmelse med britiske kvalitetsstandarder.

⁴ Den Walisiske Nationalforsamling har undersøgt, hvad WTO's handelsbetingelser ville betyde for Wales. Rapporten kan downloades [her](#).